

que és aldea d'Alacant e entram en Alacant ---» (§ 415, Ag. p. 425). Avançant l'empresa de la conquesta de Múrcia: «de *Billena* venguem-nos-en a *Nonpot* e de *Nonpot* a *Helx*» (§ 433, Ag. 440).

Com que estava en mans de Castella, el 1252 Alfons X concedí a Alacant que fossin aldees d'aqueixa ciutat les poblacions «*Noel-la*, *Azpe* el viejo, *Azpe* el nuevo, *No m p o t*, *Agost*» (*El Arch.*, v, 343). Es llegeix també «l'alcaçer o castell de *Nompot* està en perill» en un doc. cat. orig., inèdit de 1331, p. p. García Soriano (*Vocab. Murciano*, 172, 9f.); i en el doc. cast. de 1252 que detallaré a l'art. *Novelda*. En el *Rept.* de Múrcia, de 1272: «A don Aparicio de *Nompote*, onze alffabas, por servicio que fizo al Rey en la guerra; a don Aparicio: *Nompote*, e a sus dos hijos la torre de *Petray*» (ed. Torres Fornes, 233.30). I encara quedava record del nom antic c. l'a. 1600 en una descripció i estadística governamental: «*Monforte*, otro sí llamado *Nompot*. 150 casas» (*El Arch.* iv, 23).

La *p* de *Nompot* ja revela que no pot venir de l'àrab. És clar que *Nompot* era una forma del llenguatge pre-islàmic que havia sobreviscut a bastants segles de dominació musulmana. Com que l'àrab no posseeix el so de *p*, per això en progressar l'arabització, hi alteraren la *p* en *f*; però com sigui que **Nonfot* tampoc tenia estructura aràbiga, i en canvi hi ha, en massa, els participis aràbics en *mo-*, *ma-* una forma *mānfo*t, sí que sembla un part. passiu del tipus més corrent. Aviat degué aparèixer aquesta variant: en la documentació veiem les formes intermèdies *Nompote*, *Monfot*, i en fi *Monforte*; ajudant-hi una etimologia pop. que acabà per donar-li aspecte ben romànic. Aquesta és la forma que li dóna el cens de 1609 (p. 112, amb 30 cases de cristians vells) però en el cens de 1563 encara hi havia moriscos (Lapeyre, 47). *Monforte* li diu Cavanilles.

Tenim, doncs, ben establert un trio de noms preromans: *Non-asp*, *Nun-carga*, *Non-pot*, compostos amb NON-, i un segon component, que en tots tres, té fesomia basca o ibero-basca. En *Nuncarga* això està a la vista. Però també *Nompot* troba un eco en el nom del reputat poble pallarès *Espot* que hem explicat (art. vol. III 139a40) com bc. *ez-potu*, negatiu del bc. *botu* 'junts': EZPOTU 'no junts, separats' referint-se als dos barris d'Espot, a banda i banda del riu.⁶

Així ja no dubtarem a acceptar per a *As-pe* i anàlegs, la bona etim. de M-Lübke: bc. *atz-pe* 'sota el roquissar': de *ā(i)tz* 'penyal' (amb la postposició bca. *-pe* / *-be* 'dessota'). Tot ben d'acord amb la situació dels llocs. Com explica Cavanilles (II, 238): «desde *Monforte* y *Aspe* empiezan los cerros hacia Elche», i en la p. 256 (de la 2a. ed.) ens donen el croquis que en dissenyà el mateix savi, on es veuen, des de Montfort enllà, un seguit de turons, cada cop més

aguts o prominents. Ara bé, tant *Aspe* com *Monforte* (*Non-pot*) són en aquesta turonada.

El -POTU de *Nompot* es referia així al terreny de *Nompot* més planer que el d'*Aspe* sota la roca: *ez-potu* 'sense punta, esmussat, planer' (avantposant-s'hi NON-). O bé és possible que al·ludeixi a la parella separada que formen *Nompot* i *Aspe*, tal com els dos barris d'Espot.

Establert tot això, arriba el moment de preguntar-nos què és l'element inicial NUN/NON-. No és basc actual, però ho havia estat. En lloc de formes avui més conegudes del mateix cognom basc, apareix *Nuncibay* en una font basca arcaica (*Homenaje a Urquijo* II, 485), com un dels compostos d'*ibay* 'ribera': és amb una variant del conegut mot basc *abuntz* 'cabra', com explica Mitxelena (*Apell.* § 114) (<*anuntz*).

Car és sabut que té gran extensió en els dialectes bascos la caiguda de la -N- intervocàlica. També registra, en efecte, els cognoms *Abuncibayi* *Anuncibayi*, i, al costat, tot una sèrie: *Aunztegi*, *Aunzoro*, *Aunzerreta*. Es tracta, doncs, d'una alternança inicial; a- / zero: *anu* / *nu*-. I també hi hagué *inu*-/*nu*-. Uhlenbeck (*Vergleichende Lautlehre d. bask. Dialekten*, 50-52) detalla diversos casos anàlegs, en particular guip. *intz* 'rosada' («tau») enfront de bisc. *inuntz*, *inintz*, lab. *inhuntz* i bc-fr. *ibitz*. La forma primitiva del basc comú seria, doncs, *anuntz* o *nuntz*.

Ara bé també és ben sabut que -tz és un element sufixal en basc: que pot mancar o bé aparèixer, en formes paral·leles. En lloc de (*a*)*nuntz* 'cabra', degué haver-hi, doncs, NUN-. D'on *Nuncarga* i *Nompot*. O bé -tz potser caigué, per raó fonètica, enclètxada entre N i consonant; especialment en *Nompot* el procés sembla haver estat NUNT(Z)-POT > NUNPOT, car la sorda *p* sembla explicar-se en basc per una *tz* precedent (cf. *Espot*). Però potser en l'ibèric il·licit les condicions de l'ensordiment serien més àmplies.⁷

En realitat la forma sense -tz, no és, però, una mera suposició, sinó una variant comprovada, almenys en la fase *aun*: Uhlenbeck (*De Woordafleiden Suffixen v.b. Bask.*, 32) constata taxativament que -tz en *auntz* 'cabra' és un element postís, sufixal, i el cita, en la variant sense -tz, en Oihenart, en Urte i en els *Refr. y Sentencias* del biscaí arcaic. El mateix Azkue documenta la variant sense -tz com a nom del «chevreau», en la forma *abun* o *aun* del suletí comú, i en dues localitats de Benaparra; i és a base d'això que es va formar el neologisme *Auñe-mendi*, el nom basc del Pirineu, i títol de la novel·la de Domingo Agirre (*Auñemendiko Lorea*).

En la fonètica basca, *zp* és el fruit normal de l'acció de la *z* sobre un *b*. Així com -be 'dessota' es torna *p* en *atz-pe* 'sota la penya' o en *lez-pe* (> *Llesp*) 'sota la cova'—qui sap si també *Caspe* és KAZ-PE de *kazi* 'llet, formatge' «sota el [cubrum]» 'el poble lleter, formatge'.⁸